

Preek Hebreeën 4 – bidden om rust (Biddag)

Broeders, zusters,

Vandaag is het weer biddag. Biddag voor gewas en arbeid, om precies te zijn. Dat betekent dat we op een dag als deze willen bidden voor werk voor onze handen en opbrengst op de akkers, zodat we voldoende hebben om te kunnen leven. En dat is goed, want God is daarbij betrokken. Alles wat ons leven aangaat, gaat Hem aan. Maar toch wil ik vandaag een beetje een andere insteek gebruiken. Wij leven namelijk niet in een tijd waarbij het nog maar weer afwachten is, of we voldoende werk of voedsel zullen krijgen. We leven in zo'n welvarende tijd, dat we ons nauwelijks kunnen voorstellen dat er een tekort zou kunnen ontstaan het komende oogstseizoen. Het overgrote deel van ons volk zal zich daar niet echt zorgen over hoeven te maken. Ik zie eerder een ander probleem. Geen gebrek aan voedsel of werk, maar eerder een gebrek aan rust. En met rust bedoel ik dan rust zoals de Bijbel erover spreekt. Je zou het woord 'shalom' kunnen gebruiken. Shalom wil zeggen dat het goed zit tussen God en jou, tussen jou en je medemens en ook shalom met jezelf. Als we bidden om welvaart, dat het je wel vaart, dat het je goed gaat, dan is dat in feite een gebed om shalom.

Dat is ook wat we om ons heen zien in de maatschappij. Er groeit een generatie op die nauwelijks tekort heeft gekend in materieel opzicht, maar ook onder jongeren zien we veel stress en onrust. Nog nooit is er een tijd geweest dat er zoveel jongeren hulp zoeken vanwege stress en overwerkt zijn met soms depressieve gevoelens of burn-out als gevolg. Ook onder jongvolwassenen zien we dat alle zeilen bijgezet moeten worden om het vol te houden, je baan met wisselende werktijden, je altijd bereikbaar moeten zijn, je kinderen, je relaties en je hobby's. Een griepje bij één van de kinderen veroorzaakt al stress, want daardoor komt je hele schema in de war. We hebben behoefte aan rust. We doen aan yoga, aan mindfulness, gaan een weekend in het klooster om bij te tanken, we zoeken rust....shalom. En daar gaat Hebreeën 4 ook over. De rust die God geeft, staat er boven. Zet daar maar een dikke streep onder. God wil ons rust geven!

Laten we er maar eens naar gaan kijken.

Even wat achtergrondinformatie.

De Hebreeënbrief is niet eenvoudig. De brief is waarschijnlijk niet door Paulus geschreven, al is dat er wel boven gezet in de (H)SV, maar in de NBG vertaling is dat weggelaten. We weten het gewoon niet zeker, maar we mogen wel aannemen dat de brief afkomstig is uit

de kring van de apostelen. De brief is geschreven aan Joodse lezers, die vanwege de verdrukking van hun volksgenoten, de Here Jezus dreigden los te laten.

De schrijver wil in de eerste hoofdstukken duidelijk maken hoe groot de Here Jezus is. Hij is de meest zuivere openbaring van God. Zoals een foto een zuivere weergave is hoe iemand er uit ziet, is Jezus de afdruk van het wezen van God (hoofdstuk 1). Jezus is God zelf in mensengedaante! Wie Hem gezien heeft, heeft de Vader gezien.

Hoewel Hij zich door mens te worden onder de engelen heeft gesteld is Hij veel groter dan de engelen (hoofdstuk 2). En in hoofdstuk 3 laat de schrijver zien dat Christus groter is dan Mozes. Mozes, de middelaar van het Oude Verbond, en daarom de grootste mens ooit in de Joodse godsdienst, Christus de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Alsof de schrijver in alle toonaarden wil duidelijk maken: Jezus is de grootste, en wie Jezus loslaat, verliest alles!

Daar gaat het over in de eerste drie hoofdstukken. En nu zijn we in het vierde hoofdstuk beland. Nu maakt de schrijver van de Hebreeënbrief heel veel gebruik van citaten uit het Oude Testament. Het ingewikkelde is, en ook wel weer het wonderlijke, dat hij daarbij gebruik maakt van de Griekse vertaling van het Oude Testament. Het oorspronkelijke Oude Testament is in het Hebreeuws geschreven. Ons Oude Testament is ook uit het Hebreeuws vertaald. Maar ten tijde van de apostelen bestond er naast de Hebreeuwse bijbel al een Griekse vertaling van het Oude Testament, de zogenaamde Septuaginta. Die vertaling werd veel gebruikt, omdat Grieks de wereldtaal was van dat moment. Soms wijkt deze minder nauwkeurige vertaling af van de Hebreeuwse bijbel en daardoor vinden we de citaten soms niet letterlijk terug in onze bijbel.

Bovendien is de manier waarop de schrijver het Oude Testament hanteert voor ons soms een beetje vreemd.

Zo zien we vandaag ook in Hebreeën 4 dat de schrijver de sabbat vergelijkt met de eeuwige rust die God voor ons in de eeuwigheid heeft weggelegd. Ook wordt de bevrijding uit Egypte en de belofte van het Beloofde Land vergeleken met de bevrijding van de zonde die de Here Jezus heeft bewerkt en de belofte van het eeuwige leven. Zo trekt de schrijver continue lijnen vanuit het Oude Testament naar het Nieuwe.

Eerst maar even over de rustdag. Toen God de hemel en aarde schiep, werkte Hij zes dagen, maar de zevende dag heiligde Hij. Dat heiligen wil niet zeggen dat die dag voor heilige dingen werd apart gezet, maar dat God uitrustte. Heiligen betekent apart zetten. Zo moeten we het vierde gebod, het sabbatsgebod ook lezen. Israël heeft in slavernij verkeerd

in Egypte. Heeft zeven dagen in de week moeten werken. Vierhonderd jaar lang. En dan komt de Here God met het sabbatsgebod. Gedenk de sabbatdag en heilig die. Met andere woorden, zet die dag apart: zes dagen zult u werken, maar de zevende dag zult u geen werk doen (Exodus 20). Heel veel mensen denken onbewust dat de Joden op de sabbat twee keer naar de synagoge gingen, of misschien zelfs naar de tempel. Maar de synagoge bestond nog niet eens ten tijde van de instelling van het sabbatsgebod. De gewoonte om naar de synagoge te gaan, is pas ontstaan ten tijde van de Babylonische ballingschap. Honderden jaren na de uittocht uit Egypte. Van Jezus lezen we wel dat Hij de gewoonte had op sabbat naar de synagoge te gaan. Het was Jezus' gewoonte. Een goede gewoonte, maar echt geen gebod. Zo'n gebod is nooit gegeven. Onder het oude Israël van voor de ballingschap bestond de tabernakel wel, en later kwam er de tempel in Jeruzalem. Daar ging men hooguit een paar keer per jaar heen, op de Joodse feestdagen. Nee, bij het sabbatsgebod lag de nadruk niet op vrome handelingen, godsdienstige activiteiten, meditatie of gebed, maar veel meer op uitrusten, relaxen, de voeten op tafel, dan op heilige handelingen. We hoeven niet te werken, we zijn geen slaven meer, God wil ontspanning, geen slavernij. Iets anders vroeg de Here God niet. En dat tot rust komen, wordt dan nu vergeleken met het ingaan in het Beloofde Land. Bevrijding uit slaafse arbeid en ingaan in de rust. En zo mogen christenen hun bevrijding ook zien. Door de Here Jezus zijn wij bevrijd van slavernij. De slavernij van de zonde en de dood. En we mogen komen tot de Here Jezus. Hij geeft rust. Nu in dit leven mogen we daar al iets van proeven. De Bijbel heeft het over een vrede die alle verstand te boven gaat. Het komt vaak voor dat gelovigen in verdrietige, of moeilijke omstandigheden een rust krijgen, die bijna niet menselijk is. Daar zie je er al iets van. God verandert dan niet de omstandigheden, maar Hij verandert onze harten. Hij geeft ons de moed om los te laten en op Hem te vertrouwen. En straks in de eeuwigheid zal die rust er ten volle zijn. De uiteindelijke sabbatsrust betekent totale verlossing van zonde, totale verlossing van dood, totale verlossing van het eeuwige gevecht met jezelf, verlossing van het je onbegrepen voelen, verlossing van het moeten optornen tegen de gebrokenheid vanwege je niet-gezonde lichaam of geest en je eindelijk voorgoed kunnen ontspannen.....eeuwig shalom.

Maar wie die eeuwige rust wil ontvangen moet niet halverwege de brui er aan geven. Want dat is wat met het volk Israël gebeurde. God had hen bevrijd uit de slavernij, Hij bood hen een geweldig perspectief, een land van melk en honing. En toch zijn velen nooit in dat land gekomen. Dat is een ernstige waarschuwing voor de Joodse lezers van de brief en niet

minder voor ons. De lezers hebben het Evangelie van Jezus gehoord en dreigen nu alsnog af te haken. En daarmee lijken ze op al die Israëlieten die bevrijd zijn uit Egypte en uiteindelijk stierven in de woestijn.

Want ook ons is het evangelie verkondigd evenals aan hen, maar het gepredikte woord bracht hun geen voordeel, omdat het niet met geloof gepaard ging bij hen, die het hoorden (vs.2).

Gods Woord is Evangelie, goed nieuws. Maar Gods Woord is ook scherp. Het biedt ons bevrijding aan en eeuwig leven, maar het vraagt ook om een reactie. We moeten gelovig accepteren dat we de Here Jezus nodig hebben. Daar ontkomen we niet aan. Alles ligt open en ontbloot voor de ogen van God. Voor wie weigert zich te bekeren is dat heel bedreigend. We kunnen God niet bedotten. Hij is niet blind. Alle dingen, onze gedachten, onze zonden waar niemand iets van weet, voor Hem is het een open boek dat Hij probleemloos leest. Uit jezelf kom je daar niet mee weg. Maar voor gelovigen hoeft dat geen probleem te zijn. Daar vertelt het laatste gedeelte uit hoofdstuk 4 ons over. Want onze hogepriester Jezus Christus weet daar alles van. Hij kan meevoelen met onze zwakheden. Hij heeft lijden, verdriet, pijn, verleiding, eenzaamheid en angst gekend. Heel dat rijtje heeft ook zijn leven geteisterd. Hij weet wat het is als de muren op je afvliegen en je denkt: ik houd het niet meer uit, het is teveel voor me! Hij weet wat het is als de tranen in je ogen branden. Hij weet wat het is om je niet begrepen te voelen. Z'n eigen broers en zussen verklaarden Hem voor gek. Z'n eigen volksgenoten staken de draak met Hem. Dat deed pijn. *Jeruzalem, Jeruzalem, hoe vaak heb ik uw kinderen willen vergaderen, maar gij hebt niet gewild.....(Matt.23:37).*

Hij heeft het allemaal meegemaakt. De pijn van alles wat ons pijn doet kent Hij ook. Zijn alles weten hoeft geen bedreiging te zijn. Hij weet alles al, en houdt ondanks dat van ons met een onvoorwaardelijke liefde. Jezus kan meevoelen in onze zwakheden, maar gelukkig heeft Hij in al die verzoeken niet gezondigd.

En daarom kan Hij onze Verlosser zijn en mogen we met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, zodat we barmhartigheid en genade ontvangen (16).

Deze tekst moeten we wel even goed begrijpen. We mogen met vrijmoedigheid naar Gods troon gaan. Die vrijmoedigheid is geen eigenschap van onszelf. Het gaat er niet om hoe vrij wij zelf met de Here God durven omgaan. Nee, vrijmoedigheid is een recht! We hebben vrij toegang. God verschaft ons die toegang. Dankzij de Here Jezus Christus hebben we een vrijkaartje gekregen om tot Gods troon te naderen. In de NBG vertaling staat in plaats van

het woordje 'dan' het woord 'daarom' in de tekst. Laten we *daarom* met vrijmoedigheid naderen. Als er daarom staat, moet je jezelf altijd afvragen waarom. Waarom mogen we vrijmoedig naderen? Niet omdat we uit onszelf van die geweldige christenen zijn, maar omdat er een Hogepriester is. Jezus!

De hogepriester bracht eens per jaar het zoenoffer in het heilige der heilige. Het heilige der heilige is de plaat waar de ark staat. De ark is een afbeelding van de troon van God, waar God troont boven het verzoendeksel. Toen in de tabernakel maakte God het al duidelijk: Ik wil me met jullie verzoenen! Een heenwijzing naar de verzoening door de Here Jezus Christus. Het volk Israël mocht vrijmoedig met God omgaan, omdat die hogepriester voor Gods troon geweest was in het heilige der heilige. De schrijver wijst de christelijke gemeente er nu op dat wij ook een Hogepriester hebben, die de hemel is doorgegaan tot voor Gods troon (14). Jezus heeft eens en voor altijd verzoening tot stand gebracht voor ieder die gelooft. En daarom mogen we vrijmoedig komen om barmhartigheid en genade te vinden. Dat zijn de ingrediënten voor echte shalom. Misschien een beetje moeilijke, ouderwetse woorden, maar daar komt het wel op aan.

Verzoening is dat God alles heeft opgeruimd wat scheiding tussen Hem en ons brengt. Onze schuld is van ons afgenomen. Ons strafblad verscheurd.

Barmhartigheid laat Gods motief zien. Barmhartigheid betekent medelijden hebben en ook iets doen aan iemands ellendige toestand. Denk maar aan de barmhartige Samaritaan. Hij had medelijden en kwam in actie. God is barmhartig, heeft medelijden met ons en is in actie gekomen. Hij heeft ons de ingrediënten voor shalom gegeven.

Het derde ingrediënt is genade. Genade is dat Hij ons niet toerekent wat we wel verdienen. Hij straft niet maar geeft vrijspraak.

Deze drie dingen, verzoening, barmhartigheid en genade zijn de basis van echte shalom. Wie deze dingen ontvangen heeft mag weten dat hij shalom heeft met God. ik mag vrijmoedig met Hem omgaan.

Maar wie weet dat hij deze ingrediënten nodig heeft, zal altijd mild worden naar z'n naaste. Wat voor jezelf geldt, geldt ook voor de ander. Wie niet mild is voor z'n broeder moet zich eerlijk afvragen of hij zelf wel goed in de spiegel heeft gekeken. Ben je vergeten dat jij het ook van genade moet hebben? Wie vrijmoedigheid heeft gekregen in z'n relatie met God, zal ook shalom in relaties met z'n broeders of zusters zoeken. Een prettige bijeenkomst van shalom met God en met je broeder is dat je mag stoppen met het krampachtige waarmaken en vergelijken. Je hoeft je niet te bewijzen bij God. En ook niet bij je naaste. God weet alles

al van je en heeft je allang geaccepteerd. Je hoeft ook niet constant te jagen naar erkenning. Want je weet dat het allang goed zit. Je hebt shalom, nu nog imperfect, en straks, voor eeuwig perfect. Daar spreekt de Bijbel ook over. Een eeuwige rust. Een eeuwige sabbat. Dat mag het fundament zijn voor shalom. Het zit goed! Die shalom wil God ook mij schenken.

Het is vandaag biddag voor gewas en arbeid. Wat mij betreft bidden we om shalom. Want daar zit gewas en arbeid in opgesloten. Je kunt geen vrede, geen shalom hebben, als je geen brood op de plank hebt. Je kunt ook geen vrede hebben als je geen zinvolle bezigheden hebt. God wil heel graag dat al het mooie dat Hij in ons gelegd heeft eruit komt. Dat onze gaven en talenten zichtbaar worden. Daar wordt je de mens van, zoals Hij heeft bedoeld. Dat kan in betaalde arbeid, maar dat hoeft natuurlijk helemaal niet. Als God ons shalom wil geven, dan is het zijn bedoeling dat we de mens worden zoals Hij in gedachten heeft. Dat is tot Zijn eer en geeft ons voldoening!

Een mens die vrijmoedig met zijn God leeft omdat het goed is tussen Hem en z'n hemelse Vader.

Een mens die weet dat hij geliefd is door God en door de mensen om hem heen. Zo wil God dat, we staan allemaal naast elkaar, leven van dezelfde genade. Je kunt ook alleen maar shalom met God ervaren als je ook de shalom met je naaste zoekt! Vergeef ons gelijk wij hen vergeven die ons iets schuldig zijn!

God wil ons maken tot een mens die tot z'n bestemming komt door zich te ontwikkelen tot de mens zoals God hem heeft bedoeld. Die weet dat God en z'n naaste hem waarderen om wat hij inbrengt.

Laten we straks maar gaan bidden om deze shalom. En waar het nog gebrekkig gaat, omdat we allemaal nog in de leerschool van de Heilige Geest zitten, laten we bidden om vergeving en inzicht hoe het anders moet.

En natuurlijk laten we ook bidden om gewas en arbeid. Absolute voorwaarden voor echte shalom.

We gaan samen bidden. Vrijmoedig bidden. Omdat onze God ons die vrijmoedigheid schenkt. Geweldig om dat samen te doen. Niemand een streepje voor, niemand een streepje achter. Schenk shalom Heer, geef vrede, vrede met U, vrede met elkaar en vrede met onszelf, geef vrede zoals U dat alleen kunt.

AMEN

Maart 2018
G.P. Hartkamp
Wapenveld